

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici številka 23. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

Leto XIV.

Telefon št. 2552.

Ljubljana, v četrtek, 6. avgusta 1931.

Telefon št. 2552.

Štev. 89.

Krošnjarska nadloga!

(Dopis iz Maribora.)

Po veljavnih zakonih ne smejo v obmejnih okrajih krošnjari osebe, ki nimajo v teh okrajih svojega stalnega bivališča. Med te za tuje krošnjarje zaprte okraje spada tudi Maribor s celim levim bregom Drave, ker spada ti kraji v obmejno cono. Navzlic temu, da je trgovstvo že opetovano opozorilo oblastva na to omejitev, pa vidimo, da se število krošnjarjev pri nas celo množi in da postajajo zelo nevarni in nasilen element. Na nekaterih sejnih se jih zbere kar po 20 in še več, razen tega pa obiskujejo dnevno vse trge in vasi, posebno pa nadlegujejo goste v gostilnah.

Ze iz razloga, da je pri nas v vsaki najmanjši vasi stalna trgovina, je prebivalstvu v zadostni meri dana prilika, da si nakupi svoje potrebščine. Naraščanje krošnjarstva postaja nadloga ne le za trgovce, temveč tudi za prebivalstvo. Dogodilo se je že veliko primerov, da se je pri krošnjarih našlo ukradeno ali vtihotapljeno blago.

Neglede na to, da krošnjari delajo že z vsiljevanjem svoje manjvredne robe škodo prebivalstvu, pa so tudi nasilni. Ne redko se dogaja, da povzročajo prepire in pretepe ter težke telesne poškodbe. Tak slučaj se je pripetil v nedeljo dne 19. julija t. l. Dopoldne v Selnici ob Dravi, ko se je

neki sejmar pritožil proti temu, da so si krošnjari postavili skupen prodajni prostor, kakoršne imajo upravičeni sejmarji. Nastal je velik prepir in je eden krošnjarjev začel groziti z odprtim nožem. Isti dan proti večeru sta dva krošnjarja vsiljevala svoje blago gostom v gostilni Golobovi pri Selnici. Ker sta bila zelo nadležna, jih je navzoči mariborski trgovec opozoril, naj mirujeta in naj ne bodeta vsiljiva, ker v obmejni coni, kamor ta kraj spada, krošnjarenje ni dovoljeno, najmanj pa še ob nedeljah. Eden teh krošnjarjev je trgovca, ki je bil docela miren, na njegovo opozorilo tako močno udaril s svojo težko palico po obrazu, da je trgovec padel vsled težke telesne poškodbe v nezavest. Krošnjarja sta seveda v tem trenutku izginila v bližnji gozd.

Krošnjarstvo postaja pri nas velika nadloga. V zadevi krošnjarstva imamo pri nas kolikor toliko zadovoljive predpise, res pa je, da vse še tako dobro mišljene okrožnice in stroga navodila bivšega velikega župana mariborske oblasti niso imela zaželjenega uspeha. Krošnjarenje se pri nas širi bolj kot kdaj prej in povzroča trgovini in prebivalstvu znatno škodo. Veliko bi bilo že pomagano, če bi se izdani predpisi res tudi izvajali. Prepričan sem, da oblastva gori opisanih primerov ne bodo mogla prezreti in da bodo čimprej vse ukrenila, da se bodo predpisi ne samo izdajali, temveč tudi izvajali. V. W.

Kontingenti v trgovinski pogodbi z Avstrijo.

V trgovinski pogodbi z Avstrijo je dobila naša kraljevina gotove ugodnosti za uvoz živih in zaklanih prašičev in za uvoz goved. Kontingent je razmeroma majhen. Če ga razdelimo na izvozno sezono, ki traja približno 6 mesecev, pride na en dan okoli 100 komadov, ki se bodo uvažali po ugodnostni carini 18 zl. kron, dočim se bo na ves presežek pobirala carina 45 zl. kron. Sistem kontingentiranja bo povzročil v sezoni brez dvoma neprilike, ker se bo pač vsak prizadeval, da doseže ugodnosti kontingenta. Obe državi sta se v pogodbi zavezali, da bode vplivali na interese izvoznike, da se sporazumejo glede prometa carinsko ugodnostnega kontingenta. Pri sklepanju takega sporazuma se je treba na eni strani ozirati na enakomerno formiranje cen na avstrijskem tržišču, na drugi strani pa na potrebe izvoza v Jugoslaviji. Ako bi se interese med seboj ne mogli sporazumeti, bode ti obe vladi sporazumno časovno porazdelili kontingent.

Za porazdelitev carinskih kontingentov je izdala Avstrija te dni poseben zakon. Po tem zakonu porazdeljuje carinske kontingente, če ni v pogodbi drugače dogovorjeno, vlada naredbenim putem v sporazumu z glavnim odborom narodnega sveta. Kontingent se porazdeli na gotov krog interesentov časovno, oziraje se pri tem na promet z dotičnim blagom v zadnjih letih. O nadaljni porazdelitvi na posamezne uvoznike odloča posebna komisija, v kateri so v primeru da gre za industrijske ali obrtniške izdelke, zastopani tudi predstavniki dotične stroke. Komisija izdaja o do-deljenih kontingentskih količinah posebno potrdila in odobruje tudi sporazume interesentov za porazdelitev v kontingent spadajočega blaga. Komisija sme največ eno petino iz kontingenta rezervirati za one uvoznike, ki

se pri oskrbi domačega tržišča z uvoženim blagom dotične vrste odlično udeležujejo.

Izvedba kontingentiranja povzroča vedno večje ali manjše težave. Kontingenti obsegajo skoro praviloma samo en del našega izvoza, odnosno so prikrojeni, n. pr. glede goveje živine na izvožene količine v najslabših razmerah.

Naši interesi navzlic kontingentom ne bodo mogli pustiti iz vidika, da se morejo za en del izvoza poslužiti po klavzuli največjih ugodnosti tudi raznih bonitet iz trgovinskih pogodb Avstrije z Madjarsko in Čehoslovaško, ki se morejo aplicirati tudi na naš izvoz v Avstrijo.

IZVOZ V JUNIJU.

Izvoz v juniju je po poročilih obmejnih carinskih uradov padel napram lanskemu juniju pri pšenici od 21.209 ton na 6 ton!, pri koruzi od 48.377 na 18.937 ton, pri drveh od 32.506 na 20.047 ton, pri stavbenem lesu od 111.000 na 79.000 ton, pri konjih od 2500 na 1800 glav, pri govedu od 8200 na 7000 glav, pri jajcih od 2860 na 2030 ton, pri konoplji od 1061 ton na 754 ton. Narasel je izvoz vina od 233 na 933 ton, izvoz svežega mesa od 687 na 749 ton itd.

JUGOSLOVANSKE BORZE.

Prof. W. Rosenberg priobčuje za leto 1930 sledeči seznam o prometu na jugoslovanskih borzah, v milijonih Din. **Blago:** Beograd 70.7, Zagreb 80.1, Ljubljana 18.9, Novi Sad 408, Sombor 378.3; **valute:** Beograd 0.4, Zagreb 2.3, Ljubljana 0.4; **devize:** Beograd 1741.5, Zagreb 3143.9, Ljubljana 957; **državni papirji:** Beograd 376.6, Zagreb 311.0, Ljubljana 0.8; **efekti:** Beograd 26.6, Zagreb 24, Ljubljana 0.4.

ITALIJANSKI UVOZ PREMOMA IN JUGOSLAVIJA.

Leta 1928 je uvozila Italija 12,044.000 ton premoga, od tega 83.000 ton iz Jugoslavije; leta 1929 je uvozila 13,526.000 ton, od tega iz Jugoslavije 77.000 ton; leta 1930 12,174.000 oziroma 59.000 ton. V preteklem letu je dobavila Nemčija v Italijo 1,300.000 ton reparacijskega premoga. Velika Britanija je pa dobavila 6,900.000 ton premoga.

PRIDELEK PŠENICE V DONAVSKI BANOVINI.

Poljedelski oddelek Donavske banovine je sestavil zaključke letošnje pšenične letine v tej banovini. Pridelek pšenice znaša 14,920.000 stotov; potrebo prebivalstva cenijo na ca. 4 milijone stotov, semensko potrebo na 1,400.000 stotov, tako da preostane ca. 8,600.000 stotov za preskrbo ostalih pokrajin države ter za izvozne namene.

TVORNICA ZA DUŠIK D. D. V RUŠAH

nas naproša za objavo, da obratuje navzlic požarni nezgodi v skladiščih nemoteno naprej in da je brez nadaljnega v položaju izvršiti vsa naročila v polnem obsegu.

IZVOZ SLIV.

V pretekli seziji sta zaznamovali Bosna in Sumadija zelo slab pridelek sliv; 70 odstotkov dreves je bilo po uši močno oškodovanih. Izvoženih je bilo okoli 3000 vagonov surovih sliv v zabojih in košarah, ca. 500 vagonov a la rinfusa (mešana), 1000 vagonov posušenih sliv in 200 vagonov slivne čežane. Sedaj so vse zaloge posušenih sliv in čežane iz lanskega leta in iz prejšnjih let razprodane. Cene so lani zelo kolebale. Letos so slive bolj intenzivno cvetele in računajo na pridelek, ki bo za 20 odstotkov boljši kot je bil lanski. A tudi s tem bi bila dosežena šele petina normalnega pridelka glavnih slivnih okrajev. Normalni pridelek se bo dal doseči šele v nekaj letih, če se bo nadaljevalo obnavljanje uničenih in zopetno oživljenih starih dreves. V poučenih eksportnih krogih računajo letos s povprečno ceno 600 Din za 100 kg oddajne postaje vreče bruto za neto; optimisti računijo celo z 800 Din, ker so izgledi v Kaliforniji in Franciji letos baje slabi. Močno je zanimanje za sveže slive iz Jugoslavije, zlasti v Nemčiji; od oddajne postaje upajo na 350 Din za 100 kg, od jugoslovanske meje 375 do 400 Din.

MEDNARODNA POGAJANJA O DUŠIKU.

Pri vseh dosedanjih pogajanjih ni bil dosežen pozitiven uspeh; nova pogajanja se pričnejo te dni. Resne diference delata Francija in Holandija. Tudi pogajanja s čilskim solitrovim trustom niso dovedla do pozitivnega rezultata. — Lanska produkcijska kapaciteta je izkazana s 3 milijoni ton, poraba je znašala 2 milijona ton. V tekočem gnojilnem letu je padla poraba na 1,500.000 ton, produkcijska kapaciteta je pa narasla vsled bistveno pomnoženega obrata na 4 milijone ton. Treba je torej zelo velike produkcijske omejitve, da se spravi produkcija v sklad z močno padlim konsumom. V zvezi z nadprodukcijo je nizka cena dušikovih izdelkov.

Krepitev notranjega tržišča.

(Poročilo gen. tajnika Zbornice TOI g. Ivana Mohoriča na kongresu v Vel. Bečkereku).

(Nadaljevanje.)

Ako vzamemo našo zunanjo trgovino globalno, tedaj vidimo, da ne kaže v dobi zadnjih pet let, odkar je valuta stabilizirana, nikakega posebnega napredka in razvoja v pogledu povečanja volumena in aktivnosti. Izvoz l. 1930. se suče v pogledu količine na povprečni višini med l. 1925-1926, med tem ko je v pogledu vrednosti padel na ca 25%. Samo v letu rekordne žetve in v letu izredne konjunktore za izvoz lesa 1929. je zabeležena izjemna porast za nekakih 20%, med tem ko je v naslednjem letu izvoz takoj zopet padel na nivo prejšnjih let 1926-1928. Toda važno je vsaj to, da smo ostali na doseženem nivoju.

V celoti nam proža izvoz sledečo sliko:

Leto	Izvoz ton	Vred. tisoč Din
1925.	4.398.466	8.904.539
1926.	4.884.718	7.818.180
1927.	4.251.459	6.400.153
1928.	4.526.762	6.444.700
1929.	5.329.866	7.921.708
1930.	4.733.223	6.780.054

Izgledi za bodbenost niso niti malo ne pomirljivi ter ne dajejo povoda za optimizem. Vse dotlej, dokler se ne reši vprašanje reparacij na za nemško gospodarstvo znosen način, bo še vedno Nemčija prisiljena, da še nadalje izvaja rigorozno agrarno zaščito na svoje poljedelske proizvode, kar od l. 1925. malje izziva isti pokret tudi v Avstriji, Čehoslovaški, Franciji in drugih državah. Hausse agrarne zaščite se bo verjetno v industrijskih državah Srednje in Zapadne Evrope tekom bodočih let še povečal in to že zaradi gospodarske ofenzive Sovjetov, kateri bodo v letih 1931-1934 še znatneje povečali pritisk na evropska tržišča.

Rekli smo že, da je za okrepitev domačega tržišča potrebna zaščita domačega dela. V tem pogledu obstoja danes gotova vezanost napram inozemstvu in zato pri mnogih važnih predmetih možnost učinkovito uplivali na izpremembo obstoječega stanja, ker so carine in finalne produkte z mednarodnimi trgovinskimi pogodbami vezane. S tem je obenem tudi relacija med zaščito polufabrikotov in finalnih produktov petrificirana odnosno pri zmanjšanju carin na finalne produkte motena. Inozemski podjetniki, ki so osnovali pri nas tkalnice, dobavljajo, kakor je bilo n. pr. konstatirano ob priliki sklepanja pogodb, v našo državo polufabrikate skoro po istih cenah, po katerih sami eksportirajo finalni produkt v našo državo, mi pa še vedno nismo skušali odstraniti tega škodljivega pojava.

Potreba po pojačanju domačega dela se opaža zlasti v tekstilijah, katere predstavljajo obenem s konfekcijskim blagom ca 40% naše celokupne uvozne trgovine. Med tem ko je bilo namreč uvoženo za tekstilno industrijo Jugoslavije samo 13.149 ton surovin v vrednosti 262.3 milijonov Din, tedaj vidimo, da celokupen uvoz tekstilij predstavlja skoro trikratno količino za približno osmerokratno ceno.

A. Uvoz tekstilnih surovin v l. 1930:

Vrsta blaga	Ton	Vred. milj. Din
bombaž	8.775	163-8
kodelja	208	1-12
jütina vlakna	765	4-67
volna	3.297	82-22
kozja dlaka	101	4-03
surova svila	13	1-54
Skupaj	13.149	262-3

B. Celokupen uvoz tekstilnih produktov:

Car. post.	Vrsta	Ton	Vred. milj. Din
272-287	bombaž	24.176	1.183-76
288-307	kodelja	8.397	134-69
308-325	volna	4.048	470-04
326-340	svila	1.329	202-51
	Skupaj	37.950	1.991 —

Ves naš interes in vse gospodarsko-politične mere morajo biti koncentrirane na to, da se doseže čim boljša vertikalna in horizontalna organizacija v naši tekstilni industriji. Število predilnic je danes še nezadostno ter tudi za finaliziranje tkanin nima največji del podjetnikov možnosti, da bi jih izdelali doma in stalno prosijo, da bi se jim dovolil izvoz izdelkov v svrhu dodelave v inozemstvu. Sedanji tovor se mora postopoma dograditi v kompleten sistem, da pokrije potrebe države v vseh merkantilnih artiklih, kateri se potrebujejo v velikih količinah, a za inozemstvo bo ostalo še nadalje široko polje za proizvodnjo specialnih tkanin, kakor tudi finega modnega blaga, katero je podvrženo velikim izpremembam in katero se troši pri nas v veliko manjših količinah, vsled česar se ne bi domača proizvodnja izplačala.

Zlasti bi bilo potrebno osnovati tvornico umetne svile, katere potrošnja je bila tekom zadnjih let povečana dvajsetkrat. Ustanovitev je potrebna zlasti pri tekstilni skupini 288-307 carinske tarife, v katero spadajo konoplje in lan. Tu izvažamo 11.236 ton surovin v vrednosti 102-7 milj. Din, a uvažamo 8.397 ton polufabrikatov in fabrikatov v vrednosti 134-7 milj. Din Naravno svilo izvažamo kot surovino v inozemstvo (l. 1930. za ca. 15 milj. Din), a uvažamo predivo umetne svile za ca. 64 milj. Din.

Mnogo težavnejša je situacija v pogledu pogonskega materiala. Danes ko so naši premogovniki nezadostno zaposleni in izkoriščeni, vidimo, da uvoz tujega premoga stalno narašča. Mogoče bodo tarifske mere, katere bodo stopile jutri v veljavo, v bodočih mesecih nekoliko zboljšale situacijo — toda tudi to ni sigurno — vsaj ne v vseh predelih.

V preteklem letu smo n. pr. uvozili:

Predmet	Ton	Vred. milj. Din
Antracit	50.230	13-3
Črni premog preko naših luk	133.752	40-5
Črni premog preko zemskih prelazov	91.867	44-6
Rujavi premog	14.959	3-2
Koks preko naših luk	102.192	46-6
Koks preko suho-suhozem. prelaz.	149.726	38-4

Skupno je bilo uvoženo blaga iz car. post. 169 in 170 car. tarife 685.148 ton v vrednosti 199-8 milj. Din, med tem ko je naš izvoz iz istih pozicij dosegel 111.878 ton v vrednosti komaj 21-4 milj. Din ali ca 10% uvoza. Zlasti se opaža kritično stalen porast potrošnje

koksa, kateri se uvaža svobodno brez carine, po večini vodnim putem in to ne za industrijske svrhe, temveč za uporabo v domačem gospodarstvu. Tu so občutno tangirani tudi interesi države, ker je velik del premogovnikov v lasti in eksploataciji države.

Potrošnja surove nafte in destilacijskih produktov v Jugoslaviji se je kretala tekom poslednjih let tako-le:

Car. poz.	Predmet	Leto		
		1928	1929	1930
171/1	surova nafta Ton v. m. j. D. n	80.706	97.299	142.264
		71.76	110.38	148-47
176/1	lahka olja: benzol itd.	333	548	857
		1.632	2.79	4-40
176/2	težka olja: antracensko	2.615	2.028	6.982
		6.36	4-58	13-90
176/1a	benzin v cisternah	7.573	4.635	4.381
		23.12	15-41	12-75
177/2a	petrolej v cisternah	21.485	19.353	23.582
		34.33	26-78	30-462
177/3a	plinsko olje	3.663	1.560	1.601
		3-71	1-63	2-03
177/4a	olja za mazanje	5.667	6.067	5.302
		20-00	23-47	23-71
183/1	pročiščen paraf.	1.997	2.408	2.653
		12-42	14-56	14-35
191/2	ostala mazila razen kolomaza	274	299	321
		1-82	1-79	2-00

Iz tega je razvidno, da se je potrošnja nafte v kratki dobi dveh let podvojila, prav tako kakor uvoz težkih olj, med tem ko je uvoz lahkij olj porastel v že znatno večji meri. Računati moramo s tem, da bo potrošnja teh važnih industrijskih predmetov stalno naraščala ter nas dovedla, če ne bomo našli izdatnega vrelca nove nafte doma, v vedno večjo odvisnost od inozemstva. Radi tega bi bilo potrebno, da bi čim bolj racionalizirali naše gospodarstvo toplotne in pogonske energije ter razen tega podvzeli vse, da bi čim prej došli, do destilacije uporabljivih vrst premoga v svrhu pridobivanja onih predmetov, katere nam danes dobavlja inozemstvo.

Nizke cene poljedelskih proizvodov niso bile mogoče prehodni pojav lanskega leta, nego so pojav, s katerim je treba računati kot trajnim faktorjem. Zelo verjetno je, da se bo svetovna cena v najbližji bodočnosti še poslabšala radi mehaniziranja proizvodnje in kultiviranja do sedaj skoro neizkoriščenih površin v SSSR in v Avstriji.

Zahteva po omejitvi naše proizvodnje pšenice je bila dovoljno pretresena v našem dnevnem in strokovnem časopisju in mi mislimo, da bi se z 10% omejitvijo proizvodnje, najbolje rešil ta problem. Na zemljiščih, na katerih se omeji proizvodnja pšenice, bi se lahko uvedla druga bolj rentabilna kultura.

Stalno moramo imeti pred očmi, da zaščitne mere, katere se javljajo razen v visokih carinah tudi še v drugih šikanah, katerih se poslužujejo tuje države pri uvozu agrarnih produktov, še vedno niso dosegle kulminacije ter da je verjetno, da bodo v bodočih letih vedno bolj oteževale dovoz agrarnih proizvodov. S trgovinskimi pogodbami je mogoče doseči v tem pogledu le zelo majhne koncesije, tako da je usoda mnogih kultur in produktov, katerih trošimo doma le v neznatnih količinah, postala popolnoma neizvestna.

(Konec prihodnjič.)

Kuluk.

I.

V praksi se dogajajo številni primeri, da zahtevajo občine plačilo odškodnine za osebno delo na cestah tudi od oseb, ki imajo devet ali več otrok in ki imajo po zakonu pravico na oprostitvev od plačevanja neposrednih davkov ter so to pravico po predpisih tudi uveljavili.

Ta praksa ni pravilna. Načelno se razteza davčna oprostitvev oseb, ki imajo 9 ali več otrok tudi na plačilo odškodnine za osebno delo, vendar pa velja ta ugodnost samo izza dne 1. januarja 1931, to je za l. 1931 in naslednja leta. Za l. 1931 so torej osebe, ki imajo devet ali več otrok, če so si izposlovale po zakonu predvidene ugodnosti, oproščene poleg neposrednih davkov tudi plačevanja kuluka.

II.

V zadnjem času so dobile nekatere gospodarske organizacije okrožnico, posneto po beograjskih vesteh, da so službodajalci dolžni pobirati odškodnino za osebno delo svojih nameščencev z odbitkom na enak način, kakor so dolžni pobirati uslužbenski davek.

S tem naziranjem ne moremo biti sporazumni, kajti odškodnina za osebno delo je davek svoje vrste. Dočim je dolžnost pobiranja z odbitkom pri uslužbenskem davku v zakonu izrecno statuirana, v zakonu o samoupravnih cestah zamaš iščemo analognega določila, ki bi utemeljevalo to dolžnost. Nasprotno, § 47 tega zakona izrecno določa, da se mora čestna obveznost, pretvorjena v denar, plačati najdalje do dne 1. oktobra, torej ne z odbitkom ob izplačilu službenih prejemkov. Ako se kuluk pravočasno ne plača, se izterja prisilno in sicer izvrši prisilno izterjava na predlog pristojnega samoupravnega oblastva sreski poglavar.

Pravilnik o kuluku sicer določa, da veljajo glede načina pobiranja, izterjavanja in zamudnih obresti itd. zmiselnim predpisi o dokladah k neposrednim davkom, vendar pa se to določilo nikakor ne more interpretirati v tem zmislu, da se mora kuluk enako kakor doklada na uslužbenki davek pobirati z odbitkom, ker taka interpretacija nikakor ne bi bila v skladu z zakonom, ki izrecno navaja, da se kuluk pobere šele do 1. oktobra vsakega leta in šele potem, če se ne plača prostovoljno, izterja prisilnim putem.

Telefon 2708

Telefon 3107

Naznanilo!

Podpisani naznanjam cenj. trgovcem, da sem OTVORIL

Avto brzoprevoznitvo

Priporočam se za selitve, dovoz in prevoz vsakovrstnega blaga v Ljubljani, kakor tudi izven Ljubljane.

Cene konkurenčne!

Naročila se sprejemajo v pisarni, Dunajska cesta, zraven Strojnih tovarn, in na Sv. Jerneja cesti 25, Z velenospostovanjem

VELEPIČ RUDOLF, trgovina s kurivom

IZVOZ JAJEC IN NEMČIJA.

Naše izvoznike jajec bodo morda zanimali sledeči podatki iz Nemčije: Poraba jajec v Nemčiji je znašala v zadnjem predvojnem letu (1913) 7040 milijonov kosov, leta 1925 6320 milijonov, l. 1927 7370 milijonov in l. 1930 8420 milijonov; lanska številka je za dobrih 30 odstotkov večja kot ona l. 1925. Kokoši so našli v imenovanih letih 64 milijonov kosov, dalje 64, 71 in 88 milijonov. Na leto je nanesele kokoš 70, 70, 74 in 79 jajec; potrebno bi pa bilo, da bi nesle kokoši na leto povprečno 120 jajec, če se hoče Nemčija orestiti tujega importa, ki je znašal lani 34 odstotkov skupne porabe. Povprečno porabi Nemec na leto 130 jajec, to je 25 več kot pred vojsko. Največ jajec porabi Kanada, 330 na leto; sledi Irski za 273, U. S. A. z 200 in Belgija s 180 kosi. Druge dežele porabijo manj kot Nemčija. Število perotninskih obratov cenijo v Nemčiji na več kot 4 milijone. Okoli 84 odstotkov pride na majhne obrate do 20 hektarov.

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snazi oblike, klobuke itd. Skrobi in svetlolika sragec, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH.

U. S. A. za 403.625 ton, dalje brodovje Velike Britanije in Irske za 135.539 ton in brodovje Japonske za 40.463 ton. Mnoge dežele odstranijo stare ladje kot nerabne, da se morejo poslužiti novjših tem večjim učinkom. Sicer je pa svetovno brodovje vobče večje kot to zahteva poraba.

SVETOVNO TRGOVSKO BRODOVJE.

Lloyds Register objavlja statistiko o stanju svetovnega trgovskega brodovja z dnem 30. junija 1930. Tedaj je vsebovalo to brodovje 70.131.040 brutoregister-ton, od tega v Veliki Britaniji in Irski 20.302.905 ton, v ostalih državah 49.828.135 ton. V letu junij 1929—junij 1930 je naraslo svetovno trgovsko brodovje za 1.533.332 ton, v letu junij 1930—junij 1931 pa za 1.523.396 ton. Največji je bil v zadnjem imenovanem letu prirastek v Norveški s 397.217 tonami, nato v Britanskih dominionih s 133.924 tonami, Švedski z 80.731 tonami, Rusiji z 71.740 tonami, v Jugoslaviji z 59.125 tonami in v Danski s 57.251 tonami. Nazadovale je trgovsko brodovje

Po svetu

Skupina poljskih trgovcev pride v Split, v sredi tega meseca, da nakupi grozdja in vina. To je prvi slučaj, da bodo kupili Poljaki tovrstno blago neposredno v Jugoslaviji.

Za regulacijo Bakarskega pristanišča, s katero bodo takoj pričeli, je dovoljen kredit 2 milijonov dinarjev.

50.000 do 55.000 vagonov pšenice bo znašal po cenitvah Zbornice za TOI v Novem Sadu naš izvozni previšek, s čimer bi se moglo šteti tekoče leto med rekordna leta.

Nemško kratkoročno zadolženje cenijo Amerikanci na podlagi oficalnih informacij iz Washingtona na 1200 milijonov dolarjev; polovica te svote je ameriškega izvora.

Novoustanovljena francoska zveza železa v palicah je določila zaenkrat minimalno ceno 500 frankov za tono s pribitkom 77 frankov za Martinovo blago. Zveza je definitivno stopila v veljavo 1. t. m. in je njena doba določena na šest mesecev.

Na sladkorno konferenco britanskega imperija so se zbrali v Londonu zastopniki 40 dežel imperija. Razpravljali so o vseh zadevnih trgovskih in tehniških vprašanjih.

Ameriški jekleni trust je znižal četrtletno dividendo od dol. 1-75 na dol. 1-25, kar bi odgovarjalo letni dividendi 5 dol. (lani 7). Plače in mezde hoče trust znižati na bazo, ki odgovarja konkurenčni bazi.

General Motors Comp. je dosegla v drugem letošnjem četrtletju 55-12 milj. dol. čistega dobička proti 53-38 milj. dol. v isti lanski dobi; na delnico pride dol. 1-22 (lani 1-17).

Deficit francoskih železnic se ceni za tekoče leto, če bo šlo v dosedanjem tempu naprej, na tri milijarde frankov.

Ceno petroleja so nekatere ameriške družbe nekoliko zvišale, pač sezijijski pojav.

Marconijeva družba brezžičnega brzojava v Londonu izplačuje za preteklo poslovno leto 10-odstotno dividendo; lani 15-odstotno.

Bethlehem Steel Corp. je zaposlena zaenkrat samo s tretjino svoje kapacitete; za tekoči mesec se ne pričakuje še nobeno zboljšanje, a za poznejši čas upajo na večji dotok naročil.

Organizacija za zaščito upnikov v Beogradu bo imela v najkrajšem času svoj ustanovni občni zbor. Druge države imajo takšne organizacije že dalj časa.

Splošne pogoje za vse vrste stavbnih del v Jugoslaviji, tako za državna kot za avtonomna, prosj vloga zveze stavbnih podjetnikov in stavbnih mojstrov v Beogradu na gradbeno ministrstvo.

Pridelek sliv v severni Bosni je letos za 20 odstotkov večji kot lani in tudi kvaliteta je letos za 20 odstotkov boljša. Obstoji le nevarnost, da bi ob nadaljnji suši slive prezgodaj odpadle.

Izvojni davek na izdelke tekstilne industrije v Češkoslovaški bodo po sklepu konference zastopnikov te industrije znižali za 7 milijonov Kč, da pospešijo izvoz.

Koncentracija v avstrijski kovinski industriji se nadaljuje; dosedanjo prodajno skupnost hočejo pretvoriti v pravo produkcijsko skupnost. Koncentracije se bodo udeležila vsa pomembna podjetja Avstrije, šest do osem po številu.

4. Mednarodni vzorčni sejem v Solunu se vrši letos od 13. do 19. septembra; od 8. do 13. t. m. se vrši velik sejem deželne obrti v Kolmaru (Alzacija), od 8. do 17. septembra pa sejem v Utrechtu (Holandija).

Sejmi v Londonu so letos še sledeči: 31. avgusta do 11. septembra modna razstava; 5. do 11. septembra pekovska in konditorska razstava; 5. oktobra do 9. oktobra usnjarska in čevljarska razstava; 16. do 21. novembra razstava za javna dela (gradba cest in promet); 18. do 28. novembra razstava tekstilnih strojev.

Glede izdelovanja in izvoza ur v Švici bodo ustanovili posebno družbo z glavnico 15 milijonov švic. frankov. Švicarska zvezna vlada bo družbo podprla z zneskom 10 do 15 milj. švicarskih fr.

Industrija pohištva v Italiji.

Italijanski zavod za izvoz je te dni objavil poročilo za mesec julij. V tem poročilu beremo prav zanimive podatke o italijanski industriji pohištva. Po podatkih fašistične nacionalne federacije za lesno industrijo (Federazione Nazion. Fascista dell'Industria del Legno), pravi poročilo, da je sedaj v Italiji 1.749 tvornic za pohištvo s 23.664 delavci. Treba je pa še omeniti, da se obdelava lesa ne vrši samo v industrijskih ampak tudi v obrtniških obratih. Proizvodnja obrtniških obratov je tako radi množine produkcije kakor radi umetniške vrednosti jako važna. Na podlagi rezultatov industrijskega štetja z dne 15. oktobra 1927. je bilo takrat v Italiji 20.513 obratov za izdelavo pohištva in umetniških predmetov iz lesa s 73.269 delavci. Od teh 73.269 zaposlenih delavcev jih odpade 38.198 na 18.187 obratov, ki imajo največ 5 delavcev. Ako upoštevamo da nekateri obrati izdelujejo druge umetniške izdelke iz lesa, potem lahko s precejšnjo sigurnostjo ugotovimo, da je danes v Italiji preko 15.000 rokodelskih obratov z okroglo 35.000 delavci, ki izdelujejo pohištvo. Vrednost izdelanega pohištva v Italiji znaša letno okroglo 300 milijonov lir, približno ena desetina te vsote odpade na izvoz. Največji del tvornic je po najnovejših metodah urejen za fabrikanjo serijskega pohištva. Serijska produkcija pa je vsekar omiljena na navadno pohištvo za biroje in slično, ker je povečini namenjena za domačo porabo, predvsem za ureditev hotelov, bank, delovnih sob itd. Z umetniško izdelavo pohištva se pečajo v posebno veliki meri rokodelski obrati, ki so raztreseni po vsej Italiji. Mala industrija s 5 do 25 delavci izdeluje tudi umetniško pohištvo in se bavi predvsem s fabrikanjo karakterističnih lokalnih pohištvenih tipov. Kot tretja oblika pohištvene proizvodnje v Italiji pride v poštev domača (hišna) industrija, ki dela v komisijski. Ta oblika proizvodnje je najbolj razširjena v Brianzi. Sedaj nam je omeniti še tovarne pohištva. Te se nahajajo v tehniško in industrijsko najbolj razvitih krajih. V tvornicah se vrši produkcija po racionalnih in najmodernejših organizacijskih metodah pri pretežni uporabi strojev. Ta oblika je razširjena posebno v Turinu, Bologni, Florenci, Rimu, Neaplu, Palermu, pa tudi v nekaterih mestih Lombardije (Brianza) in Benečije. Tvornice izdelujejo pohištvo pretežno v italijanskem slogu, v manjšem obsegu pa tudi v francoskem in angleškem slogu.

Izdelava navedenega pohištva je namenjena predvsem domačemu trgu, za izvoz pride v poštev pohištvo umetniške vrednosti. Izvaža se tako pohištvo, izdelano v modernem slogu, kakor tudi pohištvo, ki posnema inozemske sloge, posebno klasični francoski in angleški slog, dalje se izvažajo reprodukcije osnovnih slogov italijanske umetnosti kot renesance, quattrocento itd. Izvoz italijanskega pohištva gre večinoma v Združene države, Anglijo, Francijo, Argentinijo, Egipt, Tunis in italijanske kolonije v Afriki.

Glede organizacije same industrije bi bilo omeniti sledeče: Na podlagi korporativne ureditve italijanske države pripadajo vsi izdelovalci pohištva kot posebna skupina fašistični nacionalni federaciji za industrijo lesa (Federazione Nazionale Fascista dell'Industria del Legno, ki ima svoj sedež v Milanu (Via Santa Maria Fulcorina 17). To velja samo za industrijo pohištva. Rokodelci so pa združeni v avtonomni fašistični zvezi rokodelskih udruženj. (Federazione Fascista Autonoma delle comunità artigiane d'Italia), ki ima svoj sedež v Rimu (Piazza Venezia 11). Male tvornice in rokodelci imajo svojo podporo tudi v nacionalni zvezi za rokodelstvo in malo industrijo s sedežem v Rimu.

Ali je gostilničar kriv krize kmetskega stanu?

Zveza gostilničarskih zadrug v Mariboru nam je poslala na znano spomenico glavne odbora kmetijske zadruge obširen odgovor, iz katerega posnemamo sledeče.

Spomenica odbora Kmetijske družbe Ljubljana omenja med drugim tudi gostilničarski stan čes, da so gostilničarji krivi kmetijske krize, ker ponujajo vino in jedila po višjih cenah, nego bi smelo biti dopustno. Nadalje se je zahtevalo točenje nezatrošarjenega vina na poljubnih mestih, kar meri naravnost na pogubo gostilničarskega stanu in tujskega prometa. Nevarno se nam zdi v današnjem napetem času reševati krizo enega stanu na škodo drugega stanu, kateri se nahaja še v mnogo večji bedi, kakor pa kmetijski stan. Zahtevana izločitev nekaterih panog našega obrtništva iz narodnega gospodarstva na ljubo enemu stanu ustvarja pretirani agrarizem. Prav je, da se smatra poljedelski stan za temelj naše države, a drugi sloji smo končno tudi prepotrebna sestavina državne zgradbe.

V spomenici so se navajale večkrat različne in sicer jako nizke nakupne cene. Izjavljamo, da se še danes kupuje sortirana, kvalitetna vina po 12 Din liter. Če se torej to vino prodaja po 18 do 20 Din, kakor tudi ona zaloga starih vin, katerega so naši člani nakupovali po 12 do 17 Din liter, potem ta prodajna cena ni previsoka, ker se mora računati k temu trošarina in pa izvanredno visoke davjate, ki obremenjujejo gostilničarsko obrt. Sestavljači te spomenice naj prečitajo zadnji 2 številki našega strokovnega lista, kjer smo ugotovili, da je gostilniška obrt v posameznih slučajih obremenjena celo s 54 različnimi davščinami, taksami in dokladami. Kot dokaz, da niso naše številke izmišljene, naj navajamo samo izjavo predsednika banovinskega vinarskega društva, torej ravno zastopnika nasprotne strani, ki je izjavil, da se mora 1 L vina po gostilnah v Ljubljani prodajati najmanj za 10 Din, čeprav bi se to vino podarilo gostilničarju. Tedaj nismo krivi teh razlik mi, temveč velike javne davjate. Spomenica je prezrla dejstvo da se mora n. pr. v 16 gostilnah mesta Maribora prodajati vino po 8 Din L. V enem slučaju pa se je prodajalo celo 6 Din L. Koliko zasluzka je pri tem vinu, naj si občinstvo in pa oblast sami zračunajo. Da je nastala vinogradniška kriza, je v prvi vrsti kriva izguba zunanega tržišča, katerega pa ni zgubil gostilničar, temveč vinogradnik sam in pa njegov posrednik z vinom. Pretirane nakupne cene od 12—17 Din, ki nikakor niso bile v razmerju s produktivnimi stroški, če se računajo ti stroški po izjavi vinogradniških strokovnjakov od 4 do 450 Din na liter, so odprle prsto pot dalmatinskemu vinu, ki se ga vedno več toči po naših lokalih. Teh visokih nakupnih cen niso diktirali gostilničarji temveč oni, katere jemlje spomenica v zaščito. Nadaljni vzrok te krize je neštevilna šmarnica, ki dela še danes veliko konkurenco dobremu vinu in bi bila po izjavi strokovnjakov vinogradniške stroke vinski kriza takoj odpravljena, če bi izginila vsa šmarnica iz naših vinogradov. Šmarnice ni nasadil gostilničar, temveč je treba krivca iskati drugod. Če pa omenimo še brezštevilne vinotoče predvsem one, katerih lastniki ne obdelujejo sami svoj vinograd, temveč črpajo svoj glavni zaslužek iz drugega poklica, tedaj je, mislimo, dovolj pokazano, katere osebe naj bi spomenica predvsem omenila. Pozabila je iz nerazumljivih vzrokov različne inozemce, graščake, veleposestnike in ostalo gospodo iz naših mest, ki ima svoje vinograde bodisi iz tradicije, ali pa iz samega luksusa. Kmet-vinogradnik pa ima še danes polne kleti. Menimo, da je bila dolžnost Glavnega odbora kmetijske družbe malo bolj natančno razmisлити vzroke današnje vinogradniške krize ne pa enostavno zahtevati stvari, ki so neizvedljive.

Zvezna uprava je ponovno razmotrivala cene v naših obratih, ker ji je na tem leželo, da so cene v naših obratih radi večjega konzuma kolikor mogoče nizke, in se je prepričala, da so cene po gostilnah od 1926 do 1930 padle za okrog 40%, dočim so se cene živil po indeksu Narodne banke v istem razdobju zmanjšale za okroglo 20%. Zvezna uprava ne more toliko časa priporočiti svojemu članstvu znižanja cen, dokler se ne omilijo vse različne davjate, pod katerimi trpi izmed vsega obrtništva baš najbolj naša obrt. Cene, ki so sedaj v veljavi, odgovarjajo dejanskemu stanu in se bodo tudi v bodoče prilagodovala že vsled konkurenčnega boja cenam živil.

Zveza gostilničarskih zadrug v Mariboru.

ZAKLOPNE ZNAMKE.

Zaklopne znamke v lični obliki je ravnokar izdala uprava ljubljanskega velesejma v propagandne namene za svojo letošnjo prireditel »Ljubljana v jeseni«, ki se vrši od 29. avgusta do 9. septembra. Vinjete so na razpolago v slovenskem, hrvatskem, srbskem, nemškem in francoskem besedilu. Podjetja itd. naj jih izvolijo zahtevati od urada velesejma v Ljubljani, ki jih jim bo takoj brezplačno dragevolje dostavil.

Vsak smotren gospodar čita »Trgovski list«!

Zato čitaj list redno in priporočaj ga tudi vsem svojim prijateljem!

TEDEN LJUBLJANSKI BORZI

Posebna poročila trgovskega lista

Devizno tržišče.

Tendencia stalna.

Na Ljubljanski borzi je vladala tudi v minolem tednu znatna kupčijska živahnost, osobito na ponedeljkovem in torkovem borznem sestanku kot je razvidno iz tehle prometnih števil:

Dne 27. julija Din 6,069.105-84 Trst—London.

Dne 28. julija Din 7,349.236-98 Newyork—London.

Dne 29. julija Din 2,207.858-45 London—Dunaj.

Dne 30. julija Din 2,515.143-92 Wien—Curih.

Dne 31. julija Din 2,379.687-31 Newyork—London.

Na poedinih borznih dnevih je bilo prefekturano največ zaključkov v Londonu, Newyorku in deloma v Curihu ter Dunaju, dočim je od celotedskega prometa Din 20,521.032-50 bilo samo s posredovanjem Narodne banke nabavljeno deviz za preko 13.172 milj. dinarjev in sicer največ Newyorka (5-528 milj. Din), Curiha (2-993 milj. Din), zatem Londona (1-850 milj. Din), Dunaja (1.626 milj. Din) ter Prage (1-120 milj. Din), poleg tega pa še par zaključkov Pariza. Nasprotno so izkazani v privatnem blagu kot največji zaključki ve Trstu (2-332 milj. Din), Londonu (1-999 milj. Din) in Newyorku (1-054 milj. Din), dokaj manjši v Curihu (662 tisoč Din), Dunaju (621 tisoč Din), v Parizu (303 tisoč Din), Pragi (204 tisoč Din) ter v Bruslju (118 tisoč Din), razen tega pa še malenkost Berlina, Budimpešte in Stockholma.

V primeri z lanskim prometom v mesecu juliju (91-994 milj. Din) je bil letošnji v višini 89-882 milj. Din, le za par milijonov dinarjev manjši, sicer pa najvišje doseženi mesečni devizni promet v tekočem letu.

Devizna tečajnica minolega tedna ne kaže bistvenih izprememb pri tečajih najvažnejših deviz, dočim sta bila Berlin in Budimpešta še nadalje brez notic.

V svrhu lažjega pregleda tekem zadnjega tedna doseženih tečajnih razlik navajamo notico od 27. in 31. m. m. pri čemer značijo prve številke denar, a druge blago: Amsterdam 2269-79 do 2276-63, 2271-17—2278-01, Bruselj 786-61 do 788-97, 786-37—788-73, Curih 1097-85 do 1101-15, 1099-05—1102-35, Dunaj 792-08—794-48, 792-18—794-58, London 273-47—274-29, 273-71—274-53, Newyork 5620-93—5637-93, 5624-33—5641-33, Pariz 220-77—221-43, 220-96—221-62, Praga 166-92—167-42, 166-94—167-44 in končno Trst 294-60—295-50, 294-75 do 295-65.

Notic ostalih deviz ni bilo.

Efektno tržišče.

Tendencia še vedno mlačna; brez zaključkov.

Tečaji vseh na tukajšnji borzi beleženih efektov so ostali tekem prejšnjega tedna brez vsakršnih sprememb.

Blairovo 8% posojilo je bilo skozi ves minoli teden nudeno po 88, le v petek (31. m. m.) po 87, 7% pa 27. in 31. m. m. po 76, v torek (28. m. m.) po 78, sicer pa 77.

Lesno tržišče.

Tendencia slaba.

Višek stavbne sezone je pokazal, da se pri nas že občuti pomanjkanje tesnega lesa. Ker naši inozemski odjemalci ne kupujejo tramov za na skladišče in naročajo le blago po noti, se je pokazalo, da se naročila po noti pri nas le težko dobe. Zahteva se blago nove produkcije; ta produkcija v tramih je pa radi slabih cen zelo padla.

Zaloge desk se le počasi izčrpavajo. Bukovina se prodaja le v I. in II. kvaliteti in to suho blago. V hrastovini se iščejo najnujnejša naročila in to so plohi in podnice za izdelavo vagonov. Toda kvaliteta in izdelava tega lesa mora biti strogo po predpisih. Ugotoviti pa moramo, da se polaga pri nas na izdelavo in manipulacijo tega blaga mnogo več pozornosti kakor prejšnja leta. Starih drv je še zelo veliko, vendar se pa radi pokvarjenosti le težko oddajo. Cene, ki se dosežejo za stara drva, ne odgovarjajo niti produktivnim stroškom.

Povpraševanja:

Smrekovina, brez jelke, vse debeline. Franko nakladalna postaja.

Smrekove kratice, 1-50, 2-250, 3 m dolžine, 12 in 18 mm debeline, od 10 cm širine naprej. Franko vagon nakladalna postaja.

Brodarski pod, po možnosti čista roba, brez srea, debeline od 25 in 30 mm, dolžina 4, 5, 6 m. Franko vagon nakladalna postaja. Išče se 200 m³ smrekovih desk 4 m, v debelinah 35, 40, 50 in 60 mm, z garancijo 45% I., II. in se ima glasiti cena franko italijanska meja za I., II. posebej in za III. posebej.

Parjena bukovina, samo 50 mm debeline, za izdelavo lesenih čevljev (cokle). Franko meja Postojna.

Tečaj 5. avgusta 1931.	Povpraševanje Din	Ponudbe Din
DEVIZE:		
Amsterdam 100 h. gold.	2274-13	2280-97
Berlin 100 M	—	—
Bruselj 100 belg	786-46	788-82
Budimpešta 100 pengö	—	—
Curih 100 fr.	1099-95	1103-25
Dunaj 100 šilingov	792-50	794-90
London 1 funt	273-88	274-70
Newyork 100 dolarjev	5628-95	5645-95
Pariz 100 fr.	221-20	221-88
Praga 100 kron	167-13	167-63
Trst 100 lir	295-10	296-—

Poravnave in konkurzi.

Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani objavlja za mesec julij 1931 sledečo statistiko (številke v oklepaju se nanašajo na isto dobo pretečenega leta):

1. **Otvoritveni konkurzi:** V Dravski banovini 6 (2), Savski 10 (4), Vrbaski (1), Primorski 2 (3), Drinski 4 (3), Zetski 2, Dunavski 13 (7), Moravski 8 (2), Vardarski 4 (5), Beograd, Zemun, Pančevo 4 (5).

2. **Otvoritvene prisilne poravnave izven konkurza:** V Dravski banovini 9 (5), Savski 9 (6), Vrbaski (1), Primorski 1 (1), Drinski 5 (3), Zetski 1, Dunavska 20 (4), Moravska (1), Vardarski 1, Beograd, Zemun, Pančevo 5 (4).

3. **Odpravljeni konkurzi:** V Dravski banovini 2 (2), Savski 4 (7), Vrbaski 2, Primorski 4 (2), Drinski 2 (7), Zetski 3, Dunavski 8 (6), Moravski 1 (12), Vardarski 3 (2), Beograd, Zemun, Pančevo 5 (2).

4. **Odpravljene prisilne poravnave izven konkurza:** V Dravski banovini 4 (4), Savski 5, Primorski (2), Drinski 2, Zetski 1, Dunavski 14, Beograd, Zemun, Pančevo 1.

Priporočila se

Gregorc & Ko.

Ljubljana

Veletrgovina špicerijskega in kolonijalnega blaga, raznega žganja in špirita.

Telefon 22-46 Brzjavni: Gregorc
Zahtevajte specialne ponudbe!

Osnutek za enotno redakcijo industrijske statistike in industrijskega katastra po najmodernejših načelih je poslala vsem industrijskim zvezam in TOI zbornicam Jugoslavije glavna industrijska zveza v Beogradu.

IZVOZ DIVJAČINE IN KOZUHOVINE.

Po statistiki beograjske Lovske zveze je bilo v preteklem letu izvoženih iz Jugoslavije 5559 kg zajcev v vrednosti 193.108 Din, 4426 kg druge male divjačine za 107.236 Din, 30.144 kg jelenov in druge velike divjačine za 419.603 dinarjev, 506 kg kož od boljše divjačine za 524.070 Din, 62 kg krznarskega blaga za 50.062 Din, 603.212 kg nepredelanih kož za 12.350.000 Din.

Razno

Petrolejska redukcija potom fuzij. — Dočim je produkcija surovega petroleja v Venezueli vsled obstoječega restriktivskega dogovora v tekočem letu padla, znaša skupna dnevna produkcija Zedinjenih držav še zmeraj 2,500.000 sodčkov, v glavni vrsti zato, ker produkcija novih petrolejskih ozemelj (tako v vzhodnem Teksasu) še zmeraj raste. Veliki petrolejski koncerni hočejo sedaj potom fuzij izvesti splošno produkcijsko omejitev. Ko je ameriška vlada izjavila, da ne bo delala fuziji Standard Oil Comp. of New York z Vacuum Oil Comp. nobenih ovir več, se je odprla pot za velepotezno obratovno koncentracijo. Začela so se že pogajanja glede spojitve Standard Oil Comp. of Newyersey s Standard Oil Comp. of California, ki kontrolirata skupno približno eno četrtino vse produkcije surovega petroleja v USA in ki razpolagata z aktivni ca. 375 milj. dolarjev. Tudi Deterding, predsednik angleško-holandske Royal Dutch Shell, je pred kratkim izjavil, da se more splošna produkcijska omejitev doseči le z velepotezno, obratovno in družabno koncentracijo, in se zdi, da misli sedaj tudi anglo-holandška petrolejska industrija na fuzije.

Francija se v bakru emancipira od Amerike. Francoska elektrometalurški družba Dives razpolaga v Le Palais z elektrolizo, ki je opremljena za letno kapaciteto 15.000 ton bakra, a ni mogla doslej primerno obratovati, ker ji je manjkalo potrebne bakrene rude. — Dives je ustanovila zato sedaj s Campagnie Générale d'Electricité družbo Electro-Cuivre (cuivre je baker), da se udeleži izkoriščanja bolgarskih in švedskih nahajališč bakrene rude in tako ustvari temelj za elektrolizo. Ker je francoski kapital interesiran tudi pri bakrenem rudniku v Jugoslaviji, se računja s tem, da se bo Francija v doglednem času emancipirala od diktata ameriškega bakrenega kartela.

Razvrednotenje bakra. Nad eno leto že traja na trgu te kovine proces razvrednotenja, kakor ga baker doslej ne pozna. Dokler baker ni bil karteliran, sta ponudba in povpraševanje določala ceno. — Pred šestimi leti ustanovljeni ameriški kartel si je osvojil vodstvo na svetovnem trgu in je pričel s politiko dodelitve in cen, ki je spravila kovino na najnižje dosedanje stanje. Kartel, ki je bil pravzaprav ustanovljen za stabilizacijo cene bakra, je vsako poživljenje povpraševanja porabil v to, da je ponudbo omejil in tako z roko v roki zvišal tudi ceno. To postopanje je vplivalo na tečaj bakra tako, da mora kartel neprestano ceno zniževati. Hooverjev načrt in poznejša pogajanja s Francijo so napravila zaupnejše razpoloženje tudi na kovinskem trgu in so bile pokupljene velike množine bakra. Kartel je takoj posegel vmes, čeprav ni kazal statistični položaj vsled nadprodukcije no-

bene spremembe. Konsum in špekulacija sta se zbalala, in ker so se svetovne zaloge zopet povečale, je prišlo do novega padca. Se pred dvema letoma je notiral baker 22 centov, danes ga moreš z 8 centi le težko prodati. Kako bo v bodoče, se ne more nič reči, ker se vsi sijo nova prizadevanja za močno omejitev produkcije.

Bogastvo Švedske na vodnih silah. Švedska trg. zbornica je priobčila zanimivo poročilo o bogastvu Švedske na belem premogu. Poročilo pravi, da zavzema Švedska v Evropi tretje mesto glede skupne množine energije, ki jo producira vodna sila, in šesto mesto glede eksploatacije po sedanjih električnih centralah. Od leta 1916 dalje se je skupna množina električne energije skoraj podvojila in znaša sedaj ca. 1 milijon 195.000 KW. Švedska vlada je lastnica 36 odstotkov v Švedski producirane električne energije in je tako prva v Švedski. Nekako tretjino sedanje električne pogonske sile poseduje železna industrija in drugi obrati. Tri vladne elektrarne — Trollhaettan, Porjux in Motala — producirajo ca. 25 odstotkov vse električne množine v Švedski. Te tri štacije preskrbujejo s tokom elektrificirane državne železnice. Najmočnejše štacije porabljajo vodo s padcem 20 do 70 m, štacija Roettle ob Veterskem jezeru pa s padcem 130 metrov.

Bombažev statve. Število bombaževih statv na svetu navaja neka angleška statistika na koncu preteklega leta s 3.049.778. Na čelu korakajo USA s 698.955 statvami; sledi Anglija s 692 tisoč 899, torej ne dosti manj. Daleč zadaj za tema dvema deželama so Nemčija z 224.077 statvami, Francija z 200 tisoč 100, Rusija s 159.000, Italija s 146 tisoč 500 itd. Povprečna zaposlenost statv je znašala lani v Nemčiji 77 odstotkov, v Angliji 57 odstotkov, v USA 73,8 odstotkov, v Italiji 67,5 odstotkov, v Holandiji 79,1 in v Švici 68,1%. Nad 70-odstotno zaposlenost izkazujejo torej Nemčija, USA in Holandija.

Pišlost v džuti. Indijski poljedelski urad v Kalkuti naznaja, da je letos v Indiji z džuto obdelanih le 1.900.000 acrov, kar je v primeri z zadnjimi leti 45 odstotkov manj in najmanj v zadnjih desetih letih. Po poročilih iz Indije je bil lanski pridelek za 1 milijon bal manjši kot je bil svoj čas ocenjen; mislijo pa, da je v teh poročilih mnogo špekulativnih vzrokov vmes. Angleška in nemška industrija džute delata že več kot eno leto samo s 50 odstotki kapacitete. Industrija džute v Kalkuti, ki je največja na svetu, je morala v letošnji sezoni sistematično pričeti z omejitvijo produkcije, tako da je sprejemna zmoglost tega največjega porabnika surove džute zelo padla. Padeč porabe, ki je imel za posledico močno znižanje cen surove džute globoko pod predvojno ceno, je napolnil indijsko džutino trgovino k propagandi za omejitev letošnjega pridelovalnega areala. Vseeno pa je obseg znižanja pridelovalnega areala, uradno cenjen, precej presenetil, ker so računali le z 20 do kvečjemu 30 odstotki. Povprečni pridelek znaša 3 bale

pri 1 acru, tako da bi ob upoštevanju uradne cene znašal letošnji pridelek 5.800.000 bal, koja množina pa ne zadoštuje za kritje potrebe industrije, tudi če je ta potreba manjša kot sicer. — Za naše jugoslovanske pridelovalce konoplje bi bile gornje vesti, če bi se uresničile, le dobro znamenje. Saj smo že večkrat poročali, da so se obrnili naši producenti konoplje opetovano na razna ministrstva s prošnjo, naj pri naročilih bolj upoštevajo domačo konopljo, kateri dela džuta z drugimi vlaknatimi rastlinami vred tako veliko konkurenco.

Mednarodni kartel einka perfekten. Kartel je sedaj definitivno sklenjen, obsega vse merodajne producente sveta in stopi v veljavo s 1. avgustom t. l. More se razpustiti kadarkoli, s trimesečno odpovedjo. Produkcijska omejitev je določena s 45 odstotki maksimalne produkcije let 1927 do 1930. Ameriška produkcija je že tako zelo reducirana, da odpade vsaka nadaljnja omejitev. Prekoračenje kvot se kaznuje s kvotnimi globami.

Rekord bankrotov v Ameriki. Število bankrotov v U. S. A. je doseglo v prvi letošnji polovici rekord. Nič manj kot 15.107 podjetij s skupnimi obveznostmi 370,5 milijonov dolarjev je napovedalo konkurz. V prvi polovici leta 1930 jih je bilo 13.771 z obveznostmi 337,1 milj. dol. v prvi polovici l. 1929 pa 12.172 z obveznostmi 232,2 milj. dol. Značilno je, da je od 800 ameriških blagovnih hiš v tekočem letu doseglo le nekaj največjih precejšen dobiček; večina ni mogla beležiti nobenega dobička.

Zlate zaloge Nizozemske banke so se tako pomnožile, da znaša čisto zlato kritje v obtoku se nahajajočih bankovcev 57,5%, vse kovinsko kritje 61,3%, pa je obtok papirnega denarja v Holandiji sedaj največji po letu 1925.

Insolvenca bank v USA so pričele padati; teden, ki se je končal 11. junija, je pomenil s 47 bančnimi insolvencami višek, v naslednjih tednih pa vidimo 24, 23, 21 in 10 bančnih insolvenca.

Obtok bankovcev v Češkoslovaški v znesku ca. 6200 milj. Kč je krit s ca. 45 odstotki.

Obtok bankovcev v Avstriji v znesku ca. 1100 milj. šilingov je bil po zadnjem izkazu Narodne banke krit s ca. 47 odstotki.

Evropska industrija dušika, zastopana po Nemčiji, Franciji, Italiji, Belgiji in Holandiji, je sklenila v Bruslju separaten dogovor. Če ga bo ratificirala večina evropskih producentov, se bodo pogajanja s Chile zopet pričela.

Zlate zaloge Švicarske banke so dosegle višino 1100 milijonov frankov in je s tem zlato kritje bankovcev naraslo na 95 odstotkov.

Zaloga kavčuka v deželah konsuma so vsled premajhne porabe pričele zopet rasti.

Proti tovarnam, ki ustanovljajo pogružnice za detajlno prodajo, je nastopilo trgovstvo v nekaterih krajih Severne Češke in je izjavilo, da od takih tovarn ne bo več kupovalo.

Največji angleški predilniški koncern, Fine Cottons Spinners and Doublers Association, glavnicca 10 milj. funtov, zaključuje preteklo poslovno leto z zgubo povzročeno po splošnem gospodarskem položaju in po indijskem bojkotu.

Eksportno premijo za kanadsko pšenico iz prerijskih provinc je določil parlament na 5 cents pri bušlju à 27,2 kg.

Dobava-prodaja

Dobave. Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 10. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 10.000 kilogramov karbida; do 17. avgusta t. l. glede dobave 850 komadov stekel raznih dimenzij, 750 m okroglih jeklenih vrvi, železnih nosilcev, merilnih aparatov, 300 kg lanenega firneža in 600 kg svinčenega minija. — Direkcija državne železarnice Vares sprejema do 12. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 500 m³ kisika. — Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 12. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 5000 kg riža, 2500 kg kave; do 13. avgusta t. l. glede dobave 5000 kg tračnikov, 3000 kilogramov masti za jamske vozičke, 750 komadov plošč eternita, 2400 komadov žebeljev za eternit, 500 kg gline, 100 kilogramov sadre, 50 kg kleja, 300 m balat jermen, 130 m usnatih jermen ter glede dobave raznega lesa. — Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 13. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 500 doz toaletnega mila, 1000 kg prdatka za kavo, 50 kg popra, 50 kg sladke paprike, 300 kg ocetne kisline, 500 kilogramov leče in 1000 kg papirnatih vrečič. — Direkcija državnega rudnika Krika sprejema do 20. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 10 sodov masti za jamske vozičke, 200 m svinčenih cevi, 200 kg počinkane železne žice, 50 komadov bosanskih sekir, 1000 kg bombaža za čiščenje, 150 kg bele in 100 kg modre krede in 1000 kg počinkane pločevine. — (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.) — Strojni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 5. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 30 kg jeklene pločevine in 270 kg jeklene žice; do 8. avgusta t. l. pa glede dobave kazalnih stekel, vodokaznih cevk, obločnic za plinsko razsvetljavo, šip za strojna okna in gorilcev. — Gradbeni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 6. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 100.000 kilogramov portland-cementa. (Pogoji so na vpogled pri omenjenih oddelkih.)

Prodaja vreč. Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 12. avgusta t. l. ponudbe glede prodaje 1000 komadov vreč od moke. (Oglas in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Oddaja prenosa municije in drugega materiala se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 17. avgusta t. l. pri referentu artilerije Komande III. armijske oblasti v Skoplju. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti komandi.)

Brzojavi: Krispercoloniale Ljubljana — Telefon št. 2263

Ant. Krisper Coloniale

Lastnik: Josip Verlič

Veletrgovina kolonialne robe. Ljubljana Zaloga spirita, raznega žganja in konjaka. Mineralne vode. Veleprazarna kave. Mlini za dišave. Dunajska cesta 33. Ustanovljeno leta 1840. Ceniki na razpolago. Točna postrežba

Tiskarna
MERKUR
LJUBLJANA
Gregorčičeva ulica št. 23
TELEFON 25-52

se priporoča za naročila vseh uradnih in trgovskih tiskovin. Tiska vizitke, memorande, kurtve, časopise, knjige, brošure, cenike, statute, tabele, letake i. t. d. dobavlja točno in po zmernih cenah. Za večja naročila zahtevajte proračune!

LASTNA KNJIGOVZNICA

Veletrgovina kolonialne in špecerijske robe

Jvan Jelačin

Ljubljana

Zaloga sveže pražene kave, mletih dišav in ružninske vode.

Točna in solidna postrežba! — Zahtevajte cenik!

Trstje za strope

narocajte le pri domači tvornici katera edina izdeluje to blago iz najboljšega materiala in prodaja najceneje

Telefon 2513 JOS. R. PUH, Ljubljana, Gradaška 22

Trgovci! Narocajte blago pri tvrdkah, katere oglašajo v „Trgovskem listu“.

Brezobrestna posojila

za zidavo hiš, za nakup hiš in posestev, za prevzem hipotek na hišah in posestvih daje svojim članom

„JUGRAD“

Jugoslovanska gradbena in kreditna zadruga r. z. z. o. z. v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 35/1. Glavno zastopstvo Maribor, Aleksandrova cesta št. 48. Pravila proti plačilu Din 5.— v znakah. Za odgovor prosimo znakko. Uradne ure od 8. do 12. in 14. do 18.